

Betaald educatief verlof: praktische vragen

U hebt een aanvraag tot betaald educatief verlof van een werknemer gekregen of zult binnenkort misschien een aanvraag krijgen.

In deze Q&A geven we u een antwoord op de belangrijkste vragen die u mogelijk heeft naar aanleiding van zo'n aanvraag.

1. Waaruit bestaat educatief verlof?	1
2. Welke werknemerscategorieën kunnen educatief verlof aanvragen?	2
3. Welke opleidingen geven recht op educatief verlof?	2
4. Hoeveel uren mag een werknemer afwezig zijn in het kader van educatief verlof?.....	3
5. Op welk ogenblik en volgens welke modaliteiten kan de werknemer van het werk afwezig zijn in het kader van educatief verlof?	3
6. Welk loon ontvangt de werknemer tijdens zijn educatief verlof?.....	4
7. Welke formaliteiten moet de werknemer vervullen om educatief verlof te genieten?	5
8. Kan ik educatief verlof weigeren?.....	5
9. Kan ik een werknemer ontslaan die een aanvraag voor educatief verlof heeft ingediend?.....	6
10. Hoe kan ik gedeeltelijke terugbetaling bekomen van het loon en de sociale bijdragen die tijdens het educatief verlof werden betaald?	6

1. Waaruit bestaat educatief verlof?

Betaald educatief verlof biedt sommige werknemers die erkende opleidingen volgen, de mogelijkheid om van het werk afwezig te zijn om cursussen bij te wonen of hun examens voor te bereiden en af te leggen.

Een werknemer die betaald educatief verlof geniet, behoudt zijn loon tijdens zijn afwezigheid in het kader van educatief verlof. Dit loon is echter begrensd. Voor het schooljaar 2017-2018 was het grensbedrag vastgesteld op 2.871 EUR/maand. Het grensbedrag voor 2018-2019 is nog niet gekend. In afwachting van de (retroactieve) vastlegging van het dit bedrag per koninklijk besluit (de publicatie van dit KB is pas voorzien voor eind dit jaar), hanteren we het voorlopige bedrag dat werd vooropgesteld in het ontwerp van het betrokken KB, zijnde 2.928 EUR.

Van zijn kant heeft de werkgever het recht bij de betrokken regionale overheid de terugbetaling te vragen van het loon en de werkgeversbijdragen die erop betrekking hebben. Het terugbetaalde bedrag is forfaitair vastgesteld op 21,30 EUR per goedgekeurd uur educatief verlof.

Opgelet: Geregionaliseerde materie.

Sinds 1 juli 2014 vallen de volgende aspecten van educatief verlof onder de bevoegdheid van de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap: opleidingen die recht geven op educatief verlof, begrensd aantal verlofuren en terugbetaling aan de werkgever.

Met andere woorden: de reglementering kan van gewest tot gewest verschillen, maar dan alleen met betrekking tot deze aspecten.

De geldende reglementering is de reglementering van het gewest van de vestigingseenheid waar de werknemer tijdens zijn opleiding is tewerkgesteld.

Tot op heden hebben de gewestelijke bijzonderheden hoofdzakelijk betrekking op de overheidstussenkomst. Door het Vlaams Gewest werden onlangs belangrijke wijzigingen van de reglementering aangekondigd. Deze zullen tegen het begin van het schooljaar 2019-2020 in werking treden.

2. Welke werknemerscategorieën kunnen educatief verlof aanvragen?

Werknemers van de privésector die tot een van de volgende categorieën behoren, kunnen aanspraak maken op educatief verlof:

- **voltijdse** werknemers
- **deeltijdse** werknemers van de volgende categorieën:
 - werknemers die minstens 4/5 werken;
 - deeltijdse werknemers met een variabel werkrooster die minstens 1/3 werken;
 - werknemers met een vast werkrooster die minimum halftijds en maximum 4/5 werken maar enkel voor beroepsopleidingen die tijdens de normale werkuren worden gevolgd.

3. Welke opleidingen geven recht op educatief verlof?

Alleen opleidingen die door de gewestelijke overheid van de tewerkstellingsplaats van de werknemer zijn erkend, kunnen recht geven op betaald educatief verlof.

Onder voorbehoud van enkele uitzonderingen moet de opleiding in principe minstens 32 uur per jaar duren. Er is geen direct verband met het beroep van de werknemer vereist.

Er zijn twee soorten erkende opleidingen: beroepsopleidingen en algemene opleidingen.

De respectievelijke lijsten van de opleidingen die door elk gewest worden erkend, zijn beschikbaar op de website van de bevoegde gewestelijke overheid:

- Vlaanderen: <http://www.werk.be/online-diensten/betaald-educatief-verlof>
- Wallonië: (Waals Gewest) <http://emploi.wallonie.be/home/formation/conge-education-payee.html>; (Forem) <https://www.leforem.be/entreprises/aides-financieres-conge-education-payee.html>
- Brussel: (Nederlands) http://werk-economie-emploi.brussels/nl_BE/betaald-educatief-verlof (Frans) http://werk-economie-emploi.brussels/fr_FR/conge-education-payee (
- Duitstalige Gemeenschap: http://www.bildungsserver.be/desktopdefault.aspx/tabid-2342/4465_read-32012/

4. Hoeveel uren mag een werknemer afwezig zijn in het kader van educatief verlof?

Een voltijdse werknemer mag in het kader van educatief verlof afwezig zijn voor een duur die overeenstemt met het **aantal effectief gevolgde cursussen**. Er is echter een jaargrens die varieert van 80 tot 180 uren naargelang het opleidingstype.

Ziehier een overzicht van het maximaal aantal uren educatief verlof per schooljaar voor **voltijdse werknemers**:

- **wanneer de cursussen niet samenvallen met arbeidstijd:**
 - 100 uur voor beroepsopleiding;
 - 80 uur voor algemene opleiding;
 - 100 uur voor algemene en beroepsopleiding samen.

- **wanneer de cursussen samenvallen met arbeidstijd:**
 - 120 uur voor beroepsopleiding;
 - 80 uur voor algemene opleiding;
 - 120 uur voor algemene en beroepsopleiding samen.

- **taalcursussen:** 80 uur (of 100 uur als deze opleiding met een beroepsopleiding wordt gecombineerd);
- **opleidingen die tot een universitair diploma leiden:** maximum 120 uur;
- **opleidingen die voorbereiden op de uitoefening van een knelpuntberoep:** maximum 180 uur;
- **opleidingen die leiden tot een getuigschrift van hoger secundair onderwijs:** maximum 180 uur;
- **basisopleidingen erkend door de erkenningscommissie:** maximum 180 uur op voorwaarde dat de werknemer geen diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs heeft;
- **Voorbereiding en examen bij de examencommissie:** 3 x de wekelijkse arbeidsduur van de werknemer
- **Examen validatie van competenties:** maximum 8 uur op de dag van het examen

Onder voorbehoud van bepaalde bijzonderheden, wordt de duur van het verlof voor **deeltijdse werknemers** op dezelfde wijze vastgesteld als voor voltijdse werknemers maar dan naar rato van hun arbeidsregeling.

Rekening houdend met de regionalisering raden we u aan de grenzen per geval na te kijken op de website van het betreffende Gewest :

- Vlaanderen: <http://www.werk.be/online-diensten/betaald-educatief-verlof>
- Wallonië: (Waals Gewest) <http://emploi.wallonie.be/home/formation/conge-education-paye.html>;
(Forem) <https://www.leforem.be/entreprises/aides-financieres-conge-education-paye.html>
- Brussel: (Nederlands) http://werk-economie-emploi.brussels/nl_BE/betaald-educatief-verlof (Frans) http://werk-economie-emploi.brussels/fr_FR/conge-education-paye (
- Duitstalige Gemeenschap: http://www.bildungsserver.be/desktopdefault.aspx/tabid-2342/4465_read-32012/

5. Op welk ogenblik en volgens welke modaliteiten kan de werknemer van het werk afwezig zijn in het kader van educatief verlof?

Het educatief verlof kan in volledige dagen of in uren worden genomen om zich naar de cursus te begeven, een cursus bij te wonen en examens af te leggen.

Spreiding van het educatief verlof

Normaal is de periode waarin het verlof kan worden opgenomen, vermeld op het getuigschrift van regelmatige inschrijving en/of het getuigschrift van nauwgezetheid (zie vraag 8 betreffende dit getuigschrift).

- Het betaald educatief verlof voor **opleidingen die tijdens het schooljaar worden georganiseerd**, wordt genomen tussen het begin van het beschouwde jaar (of de eerste aanwezigheid in geval van laattijdige inschrijving) en het einde van de eerste examenzitting van dit schooljaar. In geval van tweede examenzitting wordt deze periode verlengd tot het einde van de tweede zitting op voorwaarde dat de werknemer effectief examens aflegt.
- Het betaald educatief verlof voor **opleidingen die niet tijdens het schooljaar worden georganiseerd**, wordt genomen tussen het begin en het einde van de opleiding.
- Als de werknemer zijn examen aflegt bij de **examencommissie**, moet het verlof worden genomen tussen het ogenblik van inschrijving op de examenzitting en het examen als zodanig.

Planning van de afwezigheden

In de onderneming wordt een collectieve planning van het betaald educatief verlof opgemaakt:

- door de ondernemingsraad of,
- bij ontstentenis ervan, in onderlinge overeenstemming tussen werkgever en vakbondsafvaardiging of,
- bij ontstentenis ervan, door de werkgever in overleg met de werknemers.

Bij deze planning moet rekening worden gehouden met de vereisten van arbeidsorganisatie en de toestand van de werknemer.

De collectieve planning heeft voorrang op individuele plannings.

Om de organisatie van de onderneming te vrijwaren, worden bij de planning gelijktijdige afwezigheden als volgt beperkt:

Ondernemingen	Niet toegestaan	Toegestaan
< 20 wn	> 10 % van de wn	1 wn
20-50 wn	> 10 % van de wn met dezelfde functie	1 wn per functie
> 50 wn	> 10 % van de wn met dezelfde functie(1)	1 wn per functie(1)

(*) De ondernemingsraad of, bij ontstentenis ervan, het bevoegd paritair comité, bepaalt wat onder "dezelfde functie" moet worden verstaan.

OPM.: in ondernemingen met meer dan 100 werknemers kan een collectieve arbeidsovereenkomst, gesloten door alle vakorganisaties die in de vakbondsafvaardiging vertegenwoordigd zijn, afwijken van de planningsregels bepaald in deze tabel.

6. Welk loon ontvangt de werknemer tijdens zijn educatief verlof?

Een werknemer met educatief verlof heeft bij het einde van de loonperiode recht op zijn normaal loon, berekend in overeenstemming met de wetgeving inzake betaalde feestdagen.

Het in aanmerking genomen loon wordt echter begrensd tot een bepaald bedrag. Voor het schooljaar 2017-2018, was dit grensbedrag vastgesteld op 2.871 EUR. Het grensbedrag voor 2018-2019 is nog niet gekend. In afwachting van de (retroactieve) vastlegging van het dit bedrag per koninklijk besluit (de publicatie van dit KB is pas voorzien voor eind dit jaar), hanteren we het voorlopige bedrag dat werd vooropgesteld in het ontwerp van het betrokken KB,

zijnde 2.928 EUR.

Voorbeeld

Een werknemer werkt 38u per week en verdient 3.100 EUR per maand. In oktober 2018 heeft hij 3 dagen betaald educatief verlof genomen.

Om het verschuldigde loon voor de maand oktober 2018 te kennen, moet men het bedrag waarop hij normaal recht zou hebben gehad als hij had gewerkt gedurende deze 3 dagen, hetzij 429,23 EUR ($3.100 \text{ EUR} \times 12/52 \times 3/5$), aftrekken van zijn normaal loon. Men bekomt dan een bedrag van 2.670,77 EUR waarbij het verschuldigde bedrag voor 3 dagen educatief verlof moet worden gevoegd rekening houdend met de nieuwe loongrens van 2.928 EUR, hetzij 405,42 EUR ($2928 \text{ EUR} \times 12/52 \times 3/5$). Voor de maand oktober 2018 heeft de werknemer dus recht op 3.076,19 EUR. Door die 3 dagen educatief verlof is zijn maandloon dus iets lager.

Opmerking : dit belet de werkgever uiteraard niet om vrijwillig over te gaan tot de betaling van het volledige loon van de werknemer-

7. Welke formaliteiten moet de werknemer vervullen om educatief verlof te genieten?

Om recht te hebben op betaald educatief verlof moet de werknemer verschillende formaliteiten vervullen ten opzichte van zijn werkgever.

- Om het recht op educatief verlof te openen, moet hij zijn werkgever een **getuigschrift van regelmatige inschrijving** op één of meer opleidingen bezorgen.
 - o Het inschrijvingsbewijs kan aangetekend worden verstuurd of worden overhandigd waarbij de handtekening van de werkgever op het duplicaat als ontvangstbewijs geldt.
 - o Het inschrijvingsbewijs moet uiterlijk op **31 oktober** worden bezorgd. In geval van laattijdige inschrijving na 31 oktober en bij verandering van werkgever tijdens het schooljaar moet de aanvraag voor betaald educatief verlof uiterlijk binnen **15** dagen na de inschrijving of verandering van werkgever worden gedaan.
 - o Het getuigschrift van regelmatige inschrijving moet het lesrooster vermelden.
- Om het recht op educatief verlof te behouden, moet hij zijn werkgever elk kwartaal een **getuigschrift van nauwgezetheid** bezorgen en hem de voorziene afwezigheden meedelen zodat een planning van de afwezigheden in de onderneming kan worden opgesteld.
- In voorkomend geval moet de werknemer een **bewijs van tweede examenzitting** bezorgen.

8. Kan ik educatief verlof weigeren?

Betaald educatief verlof is een recht van de werknemer. De werkgever kan zich er dan ook niet tegen verzetten.

Als de werknemer de indieningstermijn van het getuigschrift van regelmatige inschrijving niet in acht neemt (zie vraag 7 betreffende het inschrijvingsbewijs), dan kan de werkgever het aantal uren betaald educatief verlof evenwel verminderen in functie van de laattijdige indiening.

Bovendien kan de werknemer zijn recht op educatief verlof (tijdelijk) verliezen in de volgende gevallen:

- ongewettigde afwezigheden voor meer dan 10 % van de werkelijk gegeven cursusuren: verlies van het recht

- op educatief verlof gedurende 6 maanden;
- uitoefening van een winstgevende activiteit tijdens het verlof: verlies van het recht op educatief verlof gedurende 12 maanden;
- tweemaal niet geslaagd zijn voor hetzelfde jaar van dezelfde cursus (tenzij omstandigheden onafhankelijk van zijn wil): verlies van het recht op educatief verlof voor deze cursus;
- als het driemaandelijke getuigschrift van nauwgezetheid (zie vraag 7 betreffende het attest van nauwgezetheid) niet wordt bezorgd: in dat geval kan de werkgever het betaald educatief weigeren zolang hij niet in het bezit is van het getuigschrift van nauwgezetheid van het betreffende kwartaal;
- onderbreking of stopzetting van de opleiding: de werknemer moet de werkgever hiervan uiterlijk binnen 5 dagen na de onderbreking of stopzetting in kennis stellen. Het educatief verlof wordt dan niet meer toegekend vanaf deze kennisgeving.

9. Kan ik een werknemer ontslaan die een aanvraag voor educatief verlof heeft ingediend?

De werknemer die betaald educatief verlof heeft aangevraagd, is beschermd tegen ontslag vanaf de indiening van de aanvraag tot het einde van de opleiding.

Alleen redenen die vreemd zijn aan het verlof laten ontslag toe (de bewijslast ligt bij de werkgever).

De sanctie bij overtreding bedraagt 3 maanden loon (onverminderd de verbrekingsvergoeding).

De werknemer verliest de ontslagbescherming gedurende de periode van 12 maanden waarin hem geen betaald educatief verlof wordt toegekend omdat hij een winstgevende activiteit heeft uitgeoefend tijdens zijn betaald educatief verlof.

De bescherming blijft behouden bij verlies van het recht op verlof wegens onvoldoende nauwgezetheid.

10. Hoe kan ik gedeeltelijke terugbetaling bekomen van het loon en de sociale bijdragen die tijdens het educatief verlof werden betaald?

Ter herinnering: als u werknemers in dienst hebt die betaald educatief verlof genieten, dan behouden ze hun loon tijdens dit verlof. (Dit loonbehoud is weliswaar beperkt tot een bepaald loonplafond, zie vraag 6. In afwachting van de publicatie van het loonplafond voor het schooljaar 2018-2019 hanteren we voor onze berekeningen een voorlopig plafondbedrag van 2.928 EUR). Van uw kant kunt u de terugbetaling van het betaalde loon en de betaalde sociale bijdragen aanvragen bij de bevoegde gewestelijk overheid op basis van een forfaitaire tussenkomst van **21,30 EUR / uur**.

10.1. Bij wie moet de terugbetalingsaanvraag worden ingediend?

Om terugbetaling te bekomen, moet jaarlijks een aanvraagdossier worden ingediend bij het gewest van de bedrijfszetel waar de werknemers met educatief verlof tewerkgesteld zijn. (NB: als de onderneming bedrijfszetels in verschillende gewesten heeft, dan moet een terugbetalingsaanvraag worden ingediend in elk gewest waar personeel met educatief verlof tewerkgesteld is).

Als de plaats van tewerkstelling van de werknemer tijdens hetzelfde schooljaar verandert van het ene gewest naar het andere zijn er twee situaties mogelijk:

- Als de werknemer in een ander gewest bij dezelfde werkgever gaat werken, dan moet de werkgever een afzonderlijke terugbetalingsaanvraag indienen voor elk gewest naar rato van de gepresteerde uren in elk gewest;

- Als de werknemer in een ander gewest bij een andere werkgever gaat werken, dan moeten beide werkgevers een terugbetalingsaanvraag indienen, elk in zijn gewest, en dit voor het gedeelte van de opleiding dat op hem betrekking heeft.

Als bij verandering van gewest de gevolgde opleiding niet erkend is in het gewest van de nieuwe plaats van tewerkstelling van de werknemer, dan zijn het recht op betaald educatief verlof en de terugbetaling van de uren verloren.

10.2. Wat is de inhoud van het dossier?

Het aanvraagdossier moet de volgende documenten bevatten:

- Een globale aangifte van schuldvordering met de gevraagde bedragen
- Een individuele steekkaart met uitvoerige vermelding van het toegekende verlof
- Het getuigschrift van regelmatige inschrijving
- De trimestriële getuigschriften van nauwgezetheid (originele documenten!!!)
- In voorkomend geval, het bewijs van tweede examenzitting
- In voorkomend geval, het inschrijvingsbewijs van een examenzitting bij de examencommissie
- In voorkomend geval, het bewijs van het afleggen van een examen bij de examencommissie
- Enkel in het Brussels gewest: een bankattest dat de identiteit van de rekeninghouder staft, voor het rekeningnummer dat op de schuldvordering is vermeld.

Naargelang het geval moeten ook de volgende documenten worden toegevoegd:

- het bewijs dat er lesuren samenvallen met arbeidstijd (voor werknemers met een vast werkrooster die minder dan 4/5 werken of bij gebruik van de verhoogde maxima bij het samenvallen van lesuren en werkuren);
- een kopie van de arbeidsovereenkomst (in geval van deeltijds werk met variabel werkrooster);
- een **verklaring** op eer van de werknemer dat hij geen diploma hoger secundair onderwijs heeft (als hij een opleiding basiseducatie volgt of een opleiding die leidt naar een eerste diploma hoger secundair onderwijs).

De modellen van de vereiste documenten en de te volgen stappen vindt u op de website van de bevoegde gewestelijke overheid:

- Vlaanderen: <http://www.werk.be/online-diensten/betaald-educatief-verlof>
- Wallonië: (Waals Gewest) <http://emploi.wallonie.be/home/formation/conge-education-payee.html>; (Forem) <https://www.leforem.be/entreprises/aides-financieres-conge-education-payee.html>
- Brussel: (Nederlands) http://werk-economie-emploi.brussels/nl_BE/betaald-educatief-verlof (Frans) http://werk-economie-emploi.brussels/fr_FR/conge-education-payee (
- Duitstalige Gemeenschap: http://www.bildungsserver.be/desktopdefault.aspx/tabid-2342/4465_read-32012/

10.3. Binnen welke termijn de terugbetalingsaanvraag indienen?

De terugbetalingsaanvragen moeten jaarlijks, na het einde van het schooljaar, worden ingediend binnen een bepaalde termijn die per gewest verschilt.

- In Brussel moet het dossier uiterlijk worden ingediend op 31 december van het jaar waarin het schooljaar eindigde (bijvoorbeeld voor 2017-2018 vóór 31 december 2018).
- In Vlaanderen moet het dossier uiterlijk worden ingediend op 31 december van het jaar waarin het schooljaar eindigde (bijvoorbeeld voor 2017-2018 vóór 31 december 2018).
- In Wallonië moet het dossier worden ingediend vóór 31 maart van het jaar volgend op het schooljaar (bijvoorbeeld voor 2017-2018 vóór 31 maart 2019).
- In de Duitstalige Gemeenschap moet het dossier worden ingediend vóór 30 juni van het jaar volgend op het jaar waarin het schooljaar eindigde (bijvoorbeeld voor 2017-2018 vóór 30 juni 2019).